

Előfizetési árak:

postán vagy házhoz küldve:
 Egész évre. 20.— kor.
 Félévre. 10.— kor.
 Negyedévre 5.— kor.
 Egy hónapra 1.70 kor.
 Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egy □ cm. területenként 8 fillér.
 Nyílttér és magánérdekű közlemények soronként 40 fillér.

Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 19.
 Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő: **Koncz Ákos.**
 Felelős szerkesztő: **Dr. Orbán József.**

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.
 Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

A felség utja.

Debreczen, április 18.

(—s.) Ő felsége készülő berlini látogatásához sok és különféle kommentárt fűznek a lapok s hol a keleti politikával, hol az osztrák állapotokkal s a katonai követelések teljesíthetlenségével hozzák összeköttetésbe.

Mindezen kombinációk mellett mi azt hisszük, legokosabb elfogadnunk a félhivatalosok amaz állítását, hogy ő Felsége berlini látogatása nem több udvariassági ténynél, melylyel viszonzni kívánja Vilmos császár budapesti látogatását.

Már az a körülmény is, hogy e látogatásra épen a német császári ház családi ünnepét, a trónörökös nagykorúsításának napját választotta, továbbá, hogy ő Felsége keresztapja is a fiatal trónörökösnek, minden politikai kombinációt távol tart a berlini uttól.

Igaz, hogy a királyt Goluchovsky külügyminiszter is kíséri, de ez azért nem több a berlini és bécsi lapok szavai szerint, mint az „ujabban szokásos forma, mely a politikai felfogások kieserélését megengedi ugyan, de nem teszi okvetlenül szükségessé“.

Ugyanis két szövetséges uralkodó találkozásának, ha nem is előre megállapított célja és egyedüli oka valami meghatározott, vagy sürgős politikai kérdés elintézése, vagy megbeszélése, azért ilyen látogató-

sok alatt némely kölesönös felvilágosítások és eszmecserék mégis előfordulhatnak.

Mindenesetre csakis örömmel nézhetjük és üdvözölhetjük ő Felsége berlini utját, melynek annyi politikai háttere mindig van, hogy Németország és Ausztria-Magyarország, valamint a két uralkodó család jó viszonyát bizonyítsa és szövetségét ismételtén megpecsételje.

Ehhez a szövetséghez pedig Magyarországnak számtalan érdekei és összes szimpatiai fűződnek.

Az Osztrák-Magyar birodalom Német- és Oroszország közé ékelve a szláv terjeszkedés gátjául tekinthető, másrészt azonban a german erőre féltékeny szlávok s különösen a szlavofil politika szolgálatában álló Franciaország ujabban a monarchia hivatását épen megfordítva, a german terjeszkedés megakadályozásában szeretnék látni, de ez az utóbbi kalandos politika Ausztria teljes elszlávosításával járna, a mi ránk nézve csakis vesztélyt jelent.

Egyáltalán mi magyarok, ha politikai barátokról beszélhetünk királyunkon kívül, úgy azt csak Németországban, vagyis inkább Vilmos császárban kereshetjük.

Ő az ő politikai éleslátásával rögtön felismerte a mi értékünket a monarchiában, biztos tudomásunk van róla, hogy nemzeti és magyarosító törekvéseinket jó szemmel

nézi és szükségesnek tartja az európai politika szempontjából is és mindenképen megnyerte az ország szimpatiait.

Örömmel látjuk tehát, hogy az a barátság, mely uralkodónkat a német császárral s az a szövetség, mely monarchiánkat Németországgal egyesíti, nem lazul, de ellenkezőleg, újra megpecsételtek szeretett uralkodónk berlini látogatásával.

Wlassics Gyula kultuszminiszter, mint értesülünk, tegnap délben hazaérkezett és haladéktalanul átvette miniszteriuma vezetését. Örömmel üdvözöljük itthon a kultuszminisztert s örömnünk anyival is nagyobb, mert a miniszter megrongált egészségét a meráni időzés tényleg teljesen helyreállította, úgy, hogy most régi ruganyos erejével dolgozhatik nehéz és fontos tárczája ügyein.

A nagy közönség, a mely teljes mértékben méltányolja Wlassics nagyarányu működését s a mely velünk együtt meghatottan látta azt, hogy Wlassics még betegsége alatt is maga intézte a legfontosabb ügyeket, valamint maga a kultuszminiszterium is a legnagyobb örömmel veszi tudomásul, hogy Wlassics ismét beállott a közélet vezérharcosai közé. Mondanunk sem kell, hogy azzal az egy ténnyel, hogy Wlassics hazaérkezett és újból vezeti miniszteriumát, önmagától elesett mindaz, a mit a kultuszminiszteri tárcza „betöltését“ illetőleg egyes lapok olyan nagy készséggel kürtölték világga.

TÁRCZA

A s z e k é r.

(Egy tanító életéből.)

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti tárczája. —
 Irta: Szirén.

Zoltán fiam felette akaratos, hajlíthatlan természetű kis teremtés, pedig még háromszor sem érte meg a születése napját. Amit egyszer fejébe vesz, nem lehet azt abból ki beszélni semmiféle előrangotott erős argumentumokkal. Ő nem ismert lehetlenséget s feltett szándékát ernyedetlen kitartással igyekszik keresztülvinni.

Ha nem cselekedjük kedve szerint a dolgot, kapja magát: felfordul a hátára s kezét és lábait oly taktusos pontossággal dobálja fel a messze kéklő ég felé, mint valami jól kidresszírozott pojácza.

Pedig vannak ám neki néha fura kívánságai. Egyszer arra ösztönöz, hogy szedjem le a magasban ezüsthényvel sugárzó csillagokat, melyeket ő pitykegomboknak képzel. Majd meg az élettelen hold tejszín arcát szeretné megcsókolni. Mennyi fáradtságba, küzdésbe, rábeszélésbe kerül aztán ilyenkor megértetni vele, hogy a mi távol van tőlünk, az elérhetetlen.

Egyszer aztán megfogható, prózai dologra tért át. Kora reggeltől késő estig „szakurált“ rajtam, hogy csináljak én neki egy kis szekeret.

Hát hiszen könnyű ezt kimondani! Jól tudtam, hogy hasztalan szedem elő a kifogások összeségét, a gyermeki ellenállás heves voltán „vakot vet a koczka“ Hiszen a gyermek nem ismer nagyobb „alentumot“ az édes apjánál. Feltételezi róla, hogy annak mindenhez értenie kelletik.

Előbb azzal kezdtem visszaverni támadását, hogy ígérettem neki holmi vásári portékát. Mondtam, hogy kapható a városban mindenféle kocsikázó készülék; majd kiválasztok neki egy tetszésének megfelelőt.

De már erre hanyattvágta magát és mig tempós rugásaival a levegőbe bökdösött, egyre azt kiabálta:

— Te csinálj! Te tudsz jó szekeret csinálni!

Isten látja a lelkeket, hogy az efféle cselekedethez soha nem bírtam semmiféle hajlandósággal. A faragászatban annyira vittem, hogy faragni tudok holmi rossz verseket, de már egy szekér készítéséhez hozzálátni, borzadt képzeletem. A versfaragás, az más! Az ember leül asztal mellé (ha van) s rágyja a tollat egy félóráig s lassankint összegyülekeznek a messze távolban kalandozó

rimek. A sorok szaporodnak, együtt velük a dícsőség. Az elkészült „vállalt“ munka bekerül a lapok hasábjába s viszik az ember hírét a szélrózsa minden irányába. Azon veszi észre a gyártás nehéz munkájában kopaszodó halandó, hogy egyik-másik lap „kiváló tehetségű jeles írónknak“ kürtöli.

Hja! Rossz verset írni nagyon könnyű cselekedet, de tessék csak valakinek egy makacs kis emberke részére szekeret eskábálni, majd akkor tudja meg, mi az a faragás!

Tünődtem, gondolkoztam, tereltem, de sehogy sem tudtam rászanni magamat, hogy belekezdjek a munkába. A kis ember pedig egyre sarkalt a cselekedetre. A mint felnyitotta fényes, fekete szeméit s reám pillantott, mindjárt az volt első szava:

— No, csinálni, apám, kis szekeret nekem!

Hasztalan beszéltem neki, hogy így, meg úgy, nem értek én ahhoz! A tiltakozásra éles sirással felelt, sőt később már vádolni kezdett, hogy rossz apa vagyok: tudnám csinálni, csak nem akarom!

Eszembe ötlött valami jó mentőgondolat. Megesináltatom mással a szekeret és odaadom neki, mint saját kezem művét. Hazugság lesz, az igaz, de hát mit tegyen

Levél a szerkesztőhöz.

A következő levelet vettük:

Tekintetes Szerkesztőség!

A husvétii ünnepek alatt a hírlapokban megjelent azon sok szép költemény, melyeknek tárgya a feltámadás, örök élet stb., mint az emberi szív örök reménye és hite, eszembe juttatta, hogy épen 57 évvel ezelőtt, juristakoromban, a debreczeni főiskola olvasó egylete elébe, mely egyszersmind önképző egyesület is volt, de a melyet annak nevezni akkor még az akkori időviszonyok között nem volt szabad, — adatott be egy tanköltemény, ily czimvel; „a halhatatlanság”, mely bírálatra kiadva, el is fogadtatott s szerzője egy kitünő tehetségű, I. éves jogász, debreczeni születésű, Székely József volt.

Előkerestem tehát az azon időből diribben-darabban még megmaradt jegyzeteimet s im a historiai hűség kedvéért leírom, a mit azokban e tárgyról megtaláltam:

A főiskolai olvasó egylet heti gyűlése 1843. december 3 án.

1. szám. A mult heti gyűlés jegyzőkönyve hitelesített.

2. sz. *Simonffy Imre* első heti jegyző felolvasta székfoglaló értekezését:

„Rövid átnézet a magyar nyelv különböző dialectusain, végül megemlítve nyelvünk hiányait s erényeit logikai s aetheticiai tekintetben” czim alatt.

3. sz. A beadott munkákra következő tagok nevezettek ki bírálókul: Felvinczi István, Bangó Péter, Orbán Péter, Báthori Gábor, Bulyovszki Gyula, Tóth József.

Simonffy Imre,
heti jegyző.

Heti gyűlés 1844. január 8.

1. sz. A mult évi decemberi jegyzőkönyv hitelesített. (A karácsonyi szünetidő jött közbe.)

2. sz. Bulyovszky Gyula heti jegyző olvasta fel: „Székfoglaló humoristicai értekezését egy értekezés felett.”

3. sz. A bírálatra kiadott munkák bírálataikkal együtt felolvastattak, melyek közül némelyek visszaadattak, némelyek elfogadtattak.

Az elfogadottak közt volt a megbírálás végett Bulyovszky Gyulának kiadott s a megbírálás alapján el is fogadott a „halhatatlanság” czimű theologiai következő tanköltemény:

Mi édes kék reng keblemen keresztül?
Mi láng ég a vágyódó szív felett,
Ah! a jövőn sötét sűrű homály ül,
Gyász és boru a sirhantok megett;
De lényünkben titkos szót él,
S a sejtő szív öröklétről beszél.

Hervasztva zug az ősz, fuvalatára
Hervadva hull alá a zöld levél,
Halotti arcot ölt a föld határa,
Koporsóján jég s hó a szemfedél
És a halott midőn temettetik,
Egész természet gyászba öltözik.

De jó tavasz, mosolygó arcuzattal
S mint phoenix újra él erdő, berek,
A rét virágin nyájas hódolattal
Szűz grátiák és hórak lejtének.
S Hesper ha jó, miként a fénybogár
Ragyogva gyullad fűn a csillagár.

A tűzben, mely homályban átverődik
S hitemben, mely megnyugtat engemet,
Halhatatlanságom képe tükröződik
Egy édes láng a sejtő szív felett,
Egy szent kép a lélek templom falán
Mely üdvre int a hosszú éj után.

Hát a kebelnek ifju érzeménye
Mely nagyra, szépre által szellemül
És annyi lélek biztató reménye,
Mely a siron borongó arcezzal ül,
S oly sok sóhajtás reszkető szele
És annyi szív hiába esdene?

Nem! a könyű, mely hull a sir porára
A hant felett virágokat nevel
És annyi szenvedő esdő szavára
Az égnek egykoron hallgatni kell.
Küzdésiért a rény jutalmat kér,
S földön, ha nincs, égben a pályabér.

Hány van, kit a szív forró gerjedelme
Egy lényhez rózsaszálacczal kötve tart,
S egygyé olvadva léte és szerelme
Tisztán mosolyg felé a békepart,
De sajkáján, a révhez nem messze bár,
Duló viharként ázrug a hab-ár.

Epedve várja lángoló ölére
A drága nő imádott magzatát,
Édes mosolygva néz kis kedvesére
S felejtí keble minden bánatát;

De egy sóhajtás, egy siró panasz
S pompájában meghervad a tavasz.

És a tavasznak fejlőd rózsaszála
Eiporhul a gyermekkebel felett
S fájdalomnak vérszopó nadálya,
Az árva nő szívében fog helyet.
S tul a siron ne lenne szebb jövő?
Hol szent örökre kél a szenvedő.

Láss a felhők borongó köd homályán
Láng sugárból szövődik koszoru,
S a szép hajnal képinek rózsza báján
Megtörve foszlik szét az éjboru.
Isten részes szikrája szellemünk
S örök, halhatlan, miként Iste nünk.

A természetnek roppant templomában
Öröklét tündéreképet látom én
Mely a kikelet fejlőd bimbójában
Szivárvány színben long a rét ölen,
S mint Persiának rózsza-szájai
Oly szépek a szent kép vonásai.

Boldog, ki benne üdvét feltalálja
Kit hozzá a hit köt le édesen
Kinek csak ut e kurta földi pálya
S egy szebb hazába vágy, hol megpihen,
Hol a sóhajtás, a bu jövővény,
S tünő álomként nem csal a remény.

Hol a szellők arany szárnyon repülnek
A hegy neotárt s ambróziát terem
Folyó parton nyájas sylphidek ülnek
Egy perozbe olvad: mult, jövő, jelen.
S ezüst melódiaju hangokon
Szent ének ébred a szent ajkakon.

Boldog hazája boldog szellemeknek
Sugárossal derítsd fel lelkemet,
S ha ajkim egykor majd végsőt rebegnek
Polgárodul fogadj el engemet!
S mikénk Olympus jámbor isteni
Szent képre gyűlnek a szív vágyai.

Imádott tárgya a boldog hazának
Halhatatlanság tér és idő felett
Áldozni a rény gyémánt templomának
Láng szikráddal buzdíts fel engemet.
S ha csüggedésnek ólomkarja nyom
Te légy mentőm, te légy védangyalom.

Édenkertedben egykor feltalálja
Az árva szív elvesztett kedvesét
És szenvedés és vivot földi pálya

a gyarló ember?! Ha mindig az igazat akarja cselekedni, utoljára halálba kergetik.
— No, fiaeskám, megcsinálom holnapra a szekeret! — mondám neki, midőn ismét elővette szokott kérését.

Arra gondoltam, hogy este elmegyek egyik jó ismerősömhöz, ki jó furó-faragó ember s azzal összeüttetek neki egy szekerkét.

De mintha a kis akaratos teremtés belelátott volna kártyámba, méltó elképedésemre kijelentette, hogy ő is látni akarja, miképen készítem a szekeret.

Plüre voltam vágva! Most már igazán nem találok kibuvó ajtót, s teljesítenem kell az ígéretet bármi módon.

Nem szóltam semmit, de nagy lelkiháborúság vett rajtam erőt. Örökre az a szekérszékítő motoszkált fejemben. Akármerre néztem, mindenütt apró kerekű kis szekeret láttam. Mentem ki a szabadba, futottam az üldöző rémkép elől, mint a gyilkos Kain futott öcsese véres tetemétől. Hasztalan! Lombon, virágon, házak tetején, a csillagos égbolton, s mindenütt, a merre tekintettem, csak apró szekérekét láttam, melyek mintha mosolyogtak volna reám, a szegény versfaragóra s mintha mondták volna a gunyos szót:

— Látod, jobb lett volna az asztalosmesterségben gyakorolni magadat, mig azokat a „se füle, se farka” rigmusokat faragjad!

Kétségbeesetten, megnyult ábrázattal

bandukoltam az iskolába, azzal a jó gondolattal, hogy ottan talán majd eltűnnek zaklató rémem. Hát, óh fátum! A második osztály olvas és beszél a szekerről, hogy mely részekből áll az. Csaknem a guta lapított oldalba mérgemben. Szótlanul hallgattam az olvasást s a reám tekintő gyermekszemekből gunyt olvastam ki.

— No, itt már tenni kell valamit, mert különben megbolondulok!

Azt hittem én eddig, hogy nincs terhesebb állapot a tanításnál; de most már feladom a várat s azt mondom a minimum csekélysege ellen panaszkozó kollegának:

— Ugyan hagyja el, az Isten áldja meg! Bliktri az a tanítás! Tessék csak egy szekeret faragni a gyermeke részére s azután beszéljen!

Nagy változáson ment át egész belső lelki életem. Éreztem, hogy a holnapi nap nagy feladat megoldására kényszerít. Hiszen voltam én már másszor is nehéz helyzetben, a mikor méltán aggódtam a felett: mit hoz a holnapi nap. Azt is láttam, mikor a tanító-képességi vizsgától kegyetlenül féltő jelölt úgy oldotta meg élete gordiuszi csomóját, hogy felment a toronyba és onnan felejtődött le, megszerezvén a mennyei akadémiára illetékes oklevelet. Voltam magam is oly helyzetben néha, hogy komolyan kezdtem gondolkodni a földi élet haszontalanságáról s hajlandó lettem volna elpályázni oda, „a hol nem fáj semmi”, sőt „szurkolásra” is

volt elég okom tizennégy éves rektorkodásom alatt, mikor várni kellett a nagytiszteletű szent vizitációt; de mindezen nehéz pillanataim örömperczeképen tűntek fel jelenlegi állapotommal szemben.

Lefeküdtem, hogy majd az álom tündérbírodalmába szállott lelkem feledni fogja egyidőre a közelgő nehéz órákat. Hasztalan volt minden! Szinte lázként égette testemet az álom, mely megint csak apró, ügyesen elkészített szekérekét vázolt életem. És ezek a szekérekékek szemekkel birtak. Reám néztek és gunyosan kacagtak gyarlóságom fölött.

— Vigye az ördög azt az egész szekerkét! Csinálok neki valamicsodást, azután vége! — vigasztaltam kavargó elmémet.

Az ám! De mikor hajnalodni kezdett, már ismét elővett a sötét félelmetes gondolat.

Az a szekér! Hát hogyan is kell azt csinálni? Melyik részén kell kezdeni? . . . Még a tengely és rud hagyján, de a kerék! Hogyan faragom én azt ki szép kerekre, hogy gördülni tudjon? . . . Itt megáll az eszem s rábiztam magam a véletlenre.

Magyar embernek ugyis megvan az az áldott természete, hogy mikor a feje fölött összegyűlt bajokból kieviczkelni semmiképen sem tud, elveszi a szelid lemondás és nyugodtan mondja el:

— Lesz, ahogy lesz! . . . Volt, ahogy volt!

Magam is rátértem végezetre ez álla-

Együtt birandják Isten műveit,
Ah! e hitemben, mely ad életet,
Szent képpdel nyugtat meg engemet.

A jelítség levél felbontatván, abból a Székely József első éves jogász neve tűnt elő.

Székely József debreczeni születésű szép költői lélekkel, mondhatni lángelmével megáldott ifju, a másodéves jogi tanfolyam bevégeztével (mivel a jogi tanfolyam akkor két éves volt) borsodmegyei országgyűlési követ, a költői lelkű író és szónok, később belügyminiszter Szemere Bertalanhoz ment juratusnak. A forradalom alatt honvéd volt, több csatában részt vett, s mint honvéd-százados érte a világsi fegyverletétel. Sokféle hányatás után Pestmegye levéltárnokává választották; a hetvenes években országgyűlési képviselőül Debreczenben fel is léptetett s mint ilyen az akkori Fehérlővendéglőben tartotta meg mérsékelt párti programbeszédét. Pár évvel ezelőtt halt el, méltón minden jók dicséretére.

Szállási Fülöp.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenor” eredeti táviratai. —

Ferencz Ferdinánd házassága.

Bécs, április 19. Mind valószínűbb, hogy Ferencz Ferdinánd nőül veszi Chottek Zsófia grófnőt. A király, ugy, látszik megengedte neki ezt a házasságot, de föltételül azt szabta neki, hogy mondjon le királyi hercegi rangjáról és trónöröklési jogáról. Erről azonban a trónörökös nem akar hallani és kijelentette, hogy mint teljes jogu királyi herceg Bécsben oltárhoz akarja vezetni választottját.

A trónörökösnek ez az állhatatossága nagyon kellemetlenül érintette a királyt, ki ez ügyben irást küldött az uralkodóház minden tagjának. Ez irásban, melyet minden herceg és hercegnő személyesen vett át, a király mély fájdalommal fejezi ki Ferencz Ferdinánd eljárásán és tudtul adja az uralkodóház tagjainak, hogy soha sem fog beleegyezni abba, hogy a trónörökös, mint királyi herceg, oltárhoz vezesse Chottek grófnőt. Bár a király nem enged, mégis következetesen állítják,

hogy ez esküvő legközelebb meglesz. Hol, azt még nem tudják bizonyosan, de azt beszélik, hogy Dreza valamelyik kápolnájában. Ezért utazik a király Berlinbe. Az ősz uralkodó, kit életében annyi csapás ért, hü szövetségesével akarja megvitatni a dolog ilyen fordulatát, a kitől reméli, hogy ha halála után valami zavar támadna, akkor is hü barátja marad a dinasztának.

Beavatott körök trónörökösnek már most is Ottó királyi herceg legöregebb fiát, a tizenegy éves Károly herceget tekintik, akit ugy nevelnek, a hogyan egy trónörökös szoktak nevelni. A fiatal királyi herceg legközelebb új nevelőt kap.

Tüntetés Jászay mellett.

Budapest, április 19. Jászay Marit a Vigszínházban tüntető ovációval fogadták. Minden felvonás után 8—10 perczig tapsolták. A vasfüggönnyet is többször fel kellett huzni. Előadás után vége-hossza nem volt az ovációnak. Az ifjuság a lovakat akarta kifogni kocsijából. A színház teljesen ki volt világítva és a nemzeti színházat látogatni szokott közönség volt jelen. Az előadás elég jó volt. Gál és Hunyady Margit különösen kiváltak. Jászay kiléptekor tömérdek koszorut s arany babérkoszorut kapott. Az első felvonás után a taps és éljenzés addig tartott, míg a második felvonás meg nem kezdődött.

Időközi választások Ausztriában.

Prága, április 19. A traatenau falusi választókerület ma Kaspar József jungbruchi tanitót, a cseh néppárt jelöltjét választotta tartománygyűlési képviselőjévé 116 szavazattal. A német liberálisok jelöltje Fiedler Emil 55 szavazatot kapott. — A semileisenbrodi falusi választókerület Janousek József roztoki főtanitót, az ifju-csehek nem hivatalos jelöltjét választotta meg 52 szavazattal 98 közül.

Elhunyt sakkjátékos.

Budapest, április 19. Charousek Rezső, a világhírű magyar sakkjátékos Pestmegyében, Tétényben meghalt. Az illető 28 éves volt s már két év óta nem folytatta a sakkozást.

Sztrájk.

Gablonz, április 19. Stumpe Ágost és fiai schumburgi szövőgyárában a nyújtómunkások abbahagyták a munkát, de a gyáros más munkásokat vett fel. Tegnap délután Langstein I. és fia prosci posztógyárának 130 munkása hagyta abban a munkát.

Tratenau, április 19. Haase Alajos kenderszövő-gyárában 450 munkás sztrájkol.

Senftenberg, április 19. A Weiss Lajos czég erlitz-i szövőgyárában a munkások bemutatták követeléseiket. A hatóság közbenjárására a gyáros és a sztrájkoló munkások között tárgyalások folytak. A béremelésre nem tudtak ugyan megegyezni, de a munkások mégis újra munkába álltak, mert megígérték nekik, hogy a gyár tulajdonosa a jövő hét folyamán határozni fog követeléseikre nézve.

Földesuszamlások.

Aussig, április 19. Nesterschitzben tegnapelőtt este egy gyümölcsfákkal borított hegyoldal lecsuszott, a minek következtében a hegyre vezető járási út mintegy kilencz méternyi szélességben beszakadt és egy gyümölcszárító ház bedőlt.

Dauba, április 19. Bösing faluban a Bösingberg lejtőjén a napokban földesuszamlás történt. A lecsuszott földtömeg körülbelül 8 méternyre elállja az utat. Veszedelem nincs, mert a közelben nincsenek lakóházak. Magában a faluban is történtek kisebb földesuszamlások, a melyek már megállapodtak ugyan, de mégis óvintézkedéseket tesznek szükségessé.

A dél-afrikai háború.

— Expressz tudósítás. —

Budapest, április 19.

Wepener még nem szabadult meg a burok ostromától; e szerint téves volt az a jelentés, mintha az ellenség elvonult volna

potra. A boldogító paedestináció kezdte körül árnyékolni remegő szívemet. Hiszen, ha az Isten ugy végezte felőlem, hogy szekeret készitsek, ennek meg is kell lenni, bármennyire tiltakozik is ellene a belső részem!

Még édesen szendergett a kis zsarnok, mikor én már felkeltem s kimentem szette-kinteni a faskamarába. Kiválogattam holmi könnyen faragható farészeket s kezdtem egy életlen baltával a nehéz gyakorlatot.

Hatszor vágtam a fához, míg egyszer találtam. A nehéz munka homlokomra esalta ki az izzadságcseppeket s midőn bementem reggelizni, a kedves életpárom elrémült kikelt ábrázatomtól.

— Hát te mit dolgoztál azóta, hogy ugy ki vagy fáradva? — kérdé részvétteljes hangon.

Szégyeneltem elárulni faragászati gyarlóságomat s kitaláltam valami enyhe védekezést a fűrészszó asszonyi tekintettel szemben.

Zoltán fiam ott ült az asztalnál, kedélyesen lógatva tömött lábait. Mihelyt meglátott, özömmézzel kiáltá:

— Apa csinál kis szekeret nekem, la, la, la!

Es danolva fujta a mondókáját tovább. Ha tudta volna a kis zsarnok, hogy mint szívembe verdes e szavakkal.

Nem is hagyott békét tovább. A mint lenyeltük a reggelit, parancsoló hangon mondá:

— Menjünk apa, menjünk! Kis szekeret csinálni, la, la, la!

Előkerestem a fiókból egy hosszunyelű bugyli bicskát és követtem a jókedvű fiucs-kát ki az udvarra, a faskamara elé, hol aztán mind a ketten letelepedtünk a földre.

Én faragtam, Zoli pedig kedélyesen nézte kinlódásomat. Szolgált néha jó tanácsokkal is. Intett, hogy a tengelynek két végét csináljak, mert arra két kerék dukál.

Sok izzadás, még több kopácsolás után végre ugy délfelé ki lett faragva a tengely, de mennyi áldozatba került ez nekem! A bugyli bicskával három helyen metszettem be az ujjaimat; egy forgács meg, melyet a göresös deszkáról lekopácsoltam, az arcomnak talált merészkedni s kiméltlenül végig karczott rajta.

Háttra volt még a dolog fősulya: a kerekcsinálás. No már ezen magam is mosolyogtam. Tízszor fogtam hozzá, hogy kerekre alakítsam, de biz az mindig négyszegletes maradt. Fűrészeltem, reszeltem, elkövettem mindent, de hasztalan, csak nem akart sikerülni. Bosszusan földhöz vertem a kerekeket. Vigye az ördög az ostoba deszkáját. Hát bolondja vagyok én a fiamnak, mi? Majd bizony ő fog már engem dirigálni? Ha kedve volt rá, hogy én készitsek neki egy szekeret, érje be olyannal, a minőt tudok remekelni!

Kifurtam nagy kinnal a kerekeket s rászoritottam a tengelyre. Aztán a rudat es-pékelttem belé.

Milyen szekér volt az, én édes Istenem! Mikor a feleségem meglátta, hangos kacajra fakadt. Nem fordult biz annak a kerekre egy tapodtat sem. Hanem hiszen nem bánta ezt Zoli. Telt arcáján kiült az öröm, szeméből sugárzott a büszke önteltség, mintha mondani akarná az egész világnak:

— Ugy-e, az én apám tud derék szekeret csinálni?

Azóta mindig huzogatja a rozsz szekeret fel s alá az udvaron. Én meg, ha szegény művemre tekintek, elpirulva gondolok mindig gyermekkoromra. Bezzeg megtanulhattam volna én akkor a szekérfészítést, hanem hát az átkozott véna már akkor is a versfargásra ösztönzött. Ki is gondolta, hogy nekem ilyes cselekedetre valaha szükségem legyen? Hiszen arra sem vágytam, hogy a Krisztus keresztjét hordozzam, mégis ugyan-csak a vállaimra nehezült.

Most már boldog, elégtül a kis zsarnok, de nekem erős aggályaim vannak, hogy ez az elégtültség nem fog sokáig tartani. Hamar eljő az idő, midőn arra fog kényszeríteni, hogy most meg már egy lovat faragjak neki! Ez lesz aztán még az eczet-ágy!

Am, azért szeretem, nagyon szeretem az én kis zsarnok fiamat!...Megtanított már sok mindenről lemondani s ha így folytatja tovább, még arra is megantit, hogy a tanítói pálya szép és gyönyörűsége, miben még ezideig erősen kételkedem!

a város alól. Ez tűnik ki Roberts lordnak f. hó 17-ről kelt bloemfonteini sürgönyéből. Az ostrom immáron közel tíz napja tart, az angol helyőrség tehát bizonyára szükségét érzi a fölszabadításnak, mert alig lehet hosszú időre szánt élelmi- és lőszerrel ellátva. A fővezér tényleg intézkedett az iránt, hogy Dagety ezredes segítséget kapjon. Bloemfonteinből és Rouxvilleből egyidejűleg közelednek angol csapatok Wepenerhez. Az előbbeni délkeleti irányban Reddesburgon át, az utóbbi alighanem Brabant tábornok vezetése alatt északi irányban Bushman-skopen át halad. Wepener Bloemfonteinből délkeletre fekszik valami nyolczvan angol mérföldnyire, a Bazutoföld és Oranje határában. Fontossága abban rejlik, hogy körülbelül középpontja a határvidéknek, a melyet nem lehet addig pacifikálni, a míg az angolok véglegesen meg nem vetik itten a lábukat. A jelenlegi harczeri viszonyok között pedig elsősorban jelentőséggel bír, hogy Wepener a burok kezébe ne essék, mert akkor a Winburg-Ladybrandból kiinduló, Bloemfontein körülkerítésére törekvő akciójuk ezen a vidéken sikerültnek lenne mondható. Megnehezíti a wepeneri angol helyőrség felszabadítását, hogy Bloemfontein és Wepener között Dewetsdorpnál fekszik egy burk tabor, a mely valószínűleg meg fogja kísérelni a Bloemfontein felől közeledő angol csapat feltartóztatását.

Mafekingről kedvezőtlen hírek érkeznek. Baden-Powell ezredes tartja ugyan magát, hanem helyzete napról-napra válságosabb. Annál inkább, mert az ostromot vezető Frymann burk parancsnok f. hó 30-án újból visszaverte a város fölmentésén fáradozó Plumer ezredet, a ki semmiképen sem tud tovább jutni Gaberonesnél.

Methuen lord, úgy látszik, sikeresen folytatja előnyomulását Oranje északnyugati részén. Boshofot elhagyta és Hoopstad felé közeledik, a hol Delarey burk tábornok várja, hir szerint, jól megerősített állásban, Hoopstad és a Vaal folyó között. Itt tehát valószínűleg kemény csatára kerül a sor, a melynek kimenetele lényeges befolyást gyakorolhat a burok kroonstadti táborának a sorsára.

Roberts lord hadereje Bloemfonteinben jelenleg, hivatalos londoni tudósítás szerint a következő: négy gyalogos hadosztály, a melyben van: 32 zászlóalj 12 üteggel, 4 tábori üteggel, 3 Haubitz-üteggel és egy csomó hajó- és várágyuval; 12 lovasezred, a mely négy dandárra van osztva, két rendez dandárra és két gyarmati lovasított gyalogos dandárra. Az összes csapatok száma ötven-ezer ember. Ebből a kimutatásból látható, hogy Roberts lord távolról sem rendelkezik olyan túlnyomó erővel, a mely indokolná a támadás siettetését. És e mellett figyelembe veendő az a körülmény is, hogy a 12 lovasezrednek bizonyára csekély része akcióképes a lovak tömeges pusztulása következtében.

A délafrikai burk küldöttség sok kitüntetésnek részese Hágában. A kormány tagjai nemcsak beható tárgyalásokat folytatnak Fischerrel és társaival, hanem ünnepeket is rendeznek a tiszteletükre és mindenütt megjelennek, a hova a küldöttség tagjai hivatalosak. Berlinből már nem kecségtetik őket ilyen kellemetes kilátások. Sőt egyenesen értésükre adták, hogy nem kívánatos a megjelenésük a német fővárosban.

A birodalmi kormánynak ez a magartatása teljesen korrekt. Már tegnap utaltunk arra, hogy nehezen érthető a burok európai és amerikai körutazásának a célja, miután egyik hatalmasság sem akar beavatkozni a délafrikai háboruba és talán még a burok sem hiszik el egy berlini újságnak azt a kalandos hírét, hogy a császár hadat üzen Angolországának, ha 8 nap alatt békét nem köt Tranzvállal és Oranje-zsal. A küldöttség vezetője különben azt beszéli, hogy azt az utasítást kapta, hogy abban az esetben, ha a burk köztársaságok függetlenségét biztosítják, jelentse ki, hogy a burk kormányok hajlandók az utlánderekeknek a legmesszebb menő konzessziókat megadni.

A küldöttek föl fogják ajánlani a kor-

mányoknak, hogy helyezték a két burk köztársaságot az európai nagyhatalmak és az észak-amerikai Egyesült-Államok oltalma alá. Ezek az utasítások egyedül azt árulják el, hogy Pretóriában a legnagyobb mértékű tájékozatlanság uralkodik a nemzetközi politika diszpozícióiról.

Hága, április 91. A dél-afrikai köztársaságok küldöttsége táviratilag megkérte Tranzvál párisi képviselőjét, a ki a köztársaságok megbízásából jelen lesz a Willebois-Mareuil ezredes emlékére tartandó gyászistenitiszteleten, hogy az ezredes családja előtt fejezze ki a küldöttség részvétét.

SZÍNHÁZ.

Három testőr. Herczeg Ferencz pompás vigjátékát — mint azt előre jelezték a színlapok — leginkább azért tüzték ki, hogy az új naiva, Kunhegyiné Molnár Bella bemutatkozzék. Tegnap reggel azonban a színlapokon nem találták meg Molnár Bella nevét, miért, mi okból nem lépett fel, nem tudjuk. A Három testőr előadását ennek dacára is szép számú közönség nézte végig. Az előadás, leszámítva némelykor a vontatottságtól, elég jó volt, habár azt az egyet jelen esetben érthetetlennek s teljesen indokolatlannak tartjuk, hogy a rendezői ezerúza a darabot meghuzgálja, megrövidíti s épen a legpompásabb jeleneteket hagyja ki. Az érdeklődés középpontja ezuttal az új bonvivant, Pataky Béla volt, ki Rátky szerkesztőt játszotta. Valóban Pataky nagy hűzgot tölt be a színtársulatnál. Igazi bonvivant színész hiányzott s ezt most Komjáthy feltalálta. Pataky intelligens, elegáns megjelenésű színész, kellemes, szép organummal. Csekély hibája csak az, hogy organuma nem elég erős s gyakran oly halkán beszél, hogy a közel ülők is alig értik meg szavát.

Rátky szerkesztője kifogástalan volt, úgy játszotta a nehéz szerepet, mint ahogy a szerző azt gondolta. Pataky a társulatnak egyik nagy erőssége lesz s bizonyára rövid idő alatt megnyeri a közönség rokonszenvét, melyet meg is érdemel. T. Halmi Margit (Lizája) egyike volt azon kitünő alakításoknak, melyeket Halmitól megszoktunk. Fái Flóra nem tehet róla, hogy nem illeszkedett méltóan a keretbe. Nem az ő egyéni ségéhez illő szerep az. Sziklay Pollacekjét — ha a tulzásokat leszámítjuk — kifogástalannak mondhatjuk. Tanay, Odry, Makray játéka is megfelelő volt. (I. j.)

A kis szökevény. Szombaton kerül színre a Népszínház nagy sikert aratott műsor darabja: „A kis szökevény“ operette. Érdekes e darabnál, hogy még a zenéjét is ketten irták: Mouckton és Caryll. „A kis szökevény“ tökéletes táncoperette. Tánczol benne az első szereplőtől az utolsóig mindenki. Az operettekől, melynek egyébként színházi körökben itt is nagy sikert jósolnak, a próbák lázasan folynak. Ez okból kellett a „Közönyt közönnnyel“ Moretó féle vigjátékának is elmaradnia e hétről, mert a személyzetet a próbái foglalkoztatják. Játsszanak a darabban: F. Kállay Lujza, Sárosi Paula, Környeiné, Szigetli Lujza, K. Molnár Bella, Környei, Sziklai, Bartha, Szathmáry Rubos, Karacs.

Fenyéri Mór Aradon. Fenyéri Mór, színtársulatunk volt tagja a napokban lépett fel Aradon, ahova elszereződött. Elektrában egy kis szerepet, a nevelőt játszotta s e fellépéstől az „Aradi Közlöny“ a következőket írja:

Fenyéri a nevelőt játszotta és Orestes halálának elmondásával nyitott színen aratott tapsokat. E kicsiny szerepében már jelezte, hogy mint jellemző színész méltó partnere lesz Mezeinek és ezzel, azt hisszük, elég hízegően nyilatkoztunk ő róla.

Bemutató a szegedi színpadon. Érdekes színházi est lesz Szegeden ma este. Ez alkalommal kerül először színre Sas Edének, a kiváló poétának első színpadi műve: a „Légyott előtt“ című népszínműve, mely a Dugonics Társaság pályázatán a 400 koronás díjat nyerte el. Sas Ede pályanyertes

darabjának nagy sikert jósolnak. Az újdonság után BalassaArmin érdekes parasztdramája: a „Paraszt“ szívek kerül színre.

Az új zóna.

Baross Gábor alkotását, a zóna-tarifát reformálni fogják. A közönség azonban meg lehet nyugodva, a reform ezelője nem az, hogy az utazás megdrágultassék, hanem csak az, hogy a tarifa egyenetlenségei szabályoztassanak. A tervezetet a Vasuti és Közlekedési Közlöny alapján a következőkben ismertetjük:

Értesülésünk szerint Hegedüs Sándor a kereskedelemügyi miniszter már utasította a magy. kir. államvasutak igazgatóságát — úgy, mint azt a miniszter tárczájának országgyűlési tárgyalásánál kijelentette, hogy a zónadijszabást, a mindenféle hírelések ellenére, pénzügyileg is teljesen bevált rendszernek épségben tartása mellett oly irányban dolgozza át, hogy a középső távolságok (az 1—13-ik távolsági vonalszakaszok) viteldíjai 20 százalékkal mérsékeltesse, még pedig úgy a személy-, mint a gyorsvontoknál.

E nagyfontosságú reform szükségességét a miniszter már büdzsbeszédében azal indokolta, hogy míg a szomszédos és a nagy távolsági forgalomban a tetemes, átlag 50 százaléknyi díjleszállítás folytán úgy a szállított személyek száma, valamint a bevételek is jelentékenyen (több 100 százalékkal) emelkedtek, addig a 25 kilométertől 225 kilométerig terjedő középtávolságokban, melyekre a zónadijszabás életbeléptetése előtt a forgalom, illetve a bevételek fősze eset és melyekben erre, illetve a pénzügyi kockázat korlátozására való tekintettel a viteldíjak csak átlag 25 százalékkal szállítottak le, — a forgalom szintén emelkedett ugyan, de nem oly mértékben, hogy ebből nagyobb bevételi emelkedés eredményeztetett volna.

Ezen, egy évtizeden át szerzett tapasztalatok után most tehát a magyar királyi államvasutak által előterjesztett adatok alapján azon fontos lépésre határozta el magát a miniszter, hogy az eléggé olesó szomszédos forgalomnak és az eddigi középzónák beosztásának érintetlen hagyásával, a viteldíjakat a fentemlített mértékben szállítsa le.

Mint hogy pedig ezen 20 százalékkal leszállított árakat a 225 kilométeren feüli, több, mint 1000 kilométernyi távolságra változatlanul önként érthetőleg alkalmazni nem lehet és a helyes átmenet elérhetőse végett a díjszabás 6 új zónával fog megteladni, melyekből az 5 első egyenkint 25, a 6-ik (az új 19-ik zóna) pedig 50 kilométer hosszal állapított meg.

Ezen új 6 zóna három elsejében 20 százalékos mérséklés esökken olyképen, hogy a mai már 225 kilométernél elért maximális (14 zónájú) árak csak 325 kilométernél éretnek el, mely az utazások nagy részét magában foglaló távolságig tehát általánosan mérsékeltesse a viteldíjakat.

A következő három zónában azután, tehát oly nagy távolságokban, melyeknél az egyébiránt magában véve igen olesó vasuti viteldíjaknak csekély változása az ilyen hosszú utazásokkal összekötött egyéb kiadásokkal (bérkocsi, podgyász, éjszakázás stb.) szemben szerepet nem játszik, a viteldíjak némileg nagyobb, a mai maximális viteldíjakkal szemben azonban csak 1—2 forinttal magasabb összegben állapítottak meg, mely árak azután a 400 kilométernél nagyobb távolságokra (az új 20-dik zónában) úgy mint eddig a 14. zónában változatlanul maradnak.

Ezen csekély felemelésért azonban bő kárpótlás nyujtatik az által, hogy a miniszter megengedte, miszerint ezentul a 20-dik zónájú jegyekkel is az utazás egyszer meg lesz szakítható, halamint 24 óránál nagyobb időt igénybe vevő utazás is meg lesz egy ilyen jeggyel tehető, mely könnyebbitések által a közönségnek egyik régi óhaja fog teljesülni.

Végül még megemlítjük, hogy egyidejűleg a podgyász-díjszabás is át fog dolgoz-

tatni, még pedig a jelenlegi 7 zóna és 50 kg. minimális súly megtartásával, azonban 10—10 kg. szerint váltakozó díjfizetéssel és azon határozmánnyal, mely szerint több podgyász sulya együttesen fog a díjszámítás alapjául vétetni, mely utóbbi eljárás eddigi tilalma a jelenlegi podgyászdíjszabás alkalmazásánál a kereskedelemügyi miniszter büdzsésbeszédjében is említett, ezentúl többé elő nem fordulható anomáliákra vezethet.

Ez alapon az új zóna s a személyvonat III. osztályán a szállítási díj ekként fog alakulni:

Távolság Km.-ig	Zóna		Vitelidij fillér	
	régi	új	régi	új
25	I	I	50	40
40	II	II	100	80
55	III	III	150	120
70	IV	IV	200	160
85	V	V	250	200
100	VI	VI	300	240
115	VII	VII	350	280
130	VIII	VIII	400	320
145	IX	IX	450	360
160	X	X	500	400
175	XI	XI	550	440
200	XII	XII	600	480
225	XIII	XIII	700	540
250	XIV	XIV	800	600
275	XIV	XV	800	660
300	XIV	XVI	800	720
325	XIV	XVII	800	800
350	XIV	XVIII	800	900
400	XIV	XIX	800	1000
400	XIV	XX	800	1100

Az új zóna díjszabás szerint tehát a XIV. zónában, a budapest—nagyvárad utazás a régi 8 frtos ár helyett csak hat frtba fog kerülni.

HIREK.

— **A diákkongresszus rendező bizottságának kérelme a közönséghez.** A debreczeni diákkongresszus iránt, melylyel már a pesti sajtó is részletesen foglalkozik, mindenfelől nőtton nő az édeklődés s egyre-másra érkeznek a kongresszusi irodába a kiküldeteket bejelentő levelek, úgy, hogy a vendégek számát 130—140 re lehet tenni. Ezek kivétel nélkül mind egyetemi és főiskolai hallgatók lesznek s természetesen a kellő **elszállásolások** sok gondot okoz a helyi rendező bizottságnak, amennyiben a vendéglők nem képesek ennyi embert befogadni. Ez okból, de meg mivel az ifjuság már több ízben meggyőződött a debreczeni közönség szivességéről és áldozatkészségéről, fordul most a kongresszust előkészítő nagybizottság a közönséghez azzal a kérelemmel, hogy a kik pártolásra méltónak találják a magyar ifjuság vezetőinek debreczeni találkozását s nagygyűlését, sziveskedjenek segítségüket nyújtani az által, hogy **egy vagy két ifjut** szálláson fogadjanak el s ebbeli szándékukat a diákkongresszusi irodába (Bika sz. 8.) minél előbb jelentsek be. Természetes, hogyha e kérés zárt fülekre nem találna, az ifjuság munkakedve és lelkesedése a közönség jóakarata által csak fokozódna, épen ezért a magunk részéről is melegen ajánljuk az ifjuság kérését. Debreczen vendégszerető, talpig magyar közönségének figyelmébe.

— **Ügyvédi kamarából.** A debreczeni ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Ádám Sándor ügyvéd, Mező Tur székhelylyel az ügyvédek névjegyzékébe felvétellett, dr. Gacsó Kálmán ügyvéd pedig, elhalálása következtében, az ügyvédek névjegyzékéből kitöröltetett és irodája részére gondnokul Kálmán Lajos h. bőszőrményi ügyvéd rendeltetett ki.

— **Hajdúvármegye közgyűlése.** Hajdúvármegye köztörvényhatósági bizottsága tegnap délelőtt rendkívül közgyűlést tartott Dégen-

feld József gr. főispán elnöklése mellett. A rendkívüli közgyűlést az tette érdekessé, hogy a belügyminiszter leirata értelmében meg kellett állapítani a választási fuvardíjakat, ezenkívül még pár kisebb jelentőségű dolgot is tárgyaltak. A megye állandó választmánya még a múlt héten kidolgozta javaslatát a fuvardíjakat illetőleg. — A közgyűlés változatlanul elfogadta a javaslatot. (Ezt a javaslatot az e hónap 12 én megjelent számunkban ismertettük, fölösleges volna tehát e helyen azt ismételni.) Versecz város és Zalavármegye arra kérte a közgyűlést, hogy pártolja Hajdúvármegye is azt, a képviselőházhoz intézendő feliratukat, amelyben az olasz bor behozatala ellen intézkedéseket kérnek. — A vármegye már a februári gyűlésen intézett ebben a tárgyban feliratot a miniszterhez, — így ez átiratok tárgytalanok lévén, levéltárba helyezik azokat. Szatmár-Németi sz. kir. város a filokszerás szőlővidékek javára bor-adó kedvezmény iránt felir. Pártolás végett felküldik az orsz. képviselőházhoz. Már a febr. közgyűlés erre nézve is határozott és felir, még peddig sokkal alaposabban és az egész országra nézve hasznosabb indítványt terjesztett fel, mikor általában a boradó leszállítását kérte. A többi pontok magántermészetű ügyek voltak, ezeket tudomásul vették.

— **Meghívó.** A Csokonai-Kör választmánya ma délután 3 órakor saját helyiségében (Keresk. Akad. épület, I. emelet. „Csokonai-szoba“) ülést tart a következő tárgysorozattal: Közgyűlés előkészítése; tükári jelentés; költségvetés és múlt évi pénztári kimutatás.

— **Elevenen eltemetett földbirtokos.** Mike-Péresen a nép borzalmas dologról suttog. Száll, száll a hir szájról-szájra, ki tudná, mi az igaz belőle? Azt beszélik, hogy a nemrég elhunyt Sinay Károly ottani földbirtokost **élve temették el**, mert Sinay nem halt volna meg, hanem csupán a minden nap szedett morfium-adagoktól merült halál-szerű álomba. Azt állítják némelyek, hogy Sinay arca, mikor a ravatalon feküdt, nem a miódig mutatkozó sápadt színű volt, hanem halvány piros, a test pedig meleg és izzadt volt. Azt is mondják, hogy a halott kezéből — amit véletlenül — talán a ravatalra helyezéskor megsértettek, piros vér csepegett. Ez pedig természetes halottnál nem lehetséges. A sugdolódás a hatóság fülébe is eljutott, a mely megindította a vizsgálatot és a holttestet exhumálni fogja.

— **Az Alsó-Szabolcsi Tiszai Ármentesítő-Társulat közgyűlése.** Az Alsó-Szabolcsi Tiszai Ármentesítő-Társulat t. érdekeltsége folyó 1900. évi április hó 30 ik napján délelőtt 11 órakor Debreczenben, a társulat hivatali helyiségében (Széchenyi-utca 1. sz. I. emelet) gróf **Dessowffy Aurél** elnöklésével rendes közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozata a következő: Csohány László és Berencsy Jánosnak lemondása az osztályozási bizottsági tagságról. Számadás vizsgálat küldöttségnek az 1899. évi számadások megvizsgálására vonatkozó, jelentése s erre vonatkozó intézkedés. A társulat igazgató választmányának 1900. évi február hó 8 án tartott gyűléséről felvett s az érdekeltséggel már előbb közölt jegyzőkönyv. A társulat igazgató választmányának — a tárgysorozatban foglalt ügyekre vonatkozó előterjesztései s határozatai. — A közgyűlést megelőzőleg ugyancsak Debreczenben a társulat hivatalos helyiségében folyó évi április hó 30 ik napján délelőtt 9 órakor igazgató választmányi gyűlés lesz.

— **Az olcsó zónázás.** Három ismert osavargó és zsebmetszőnek nagyon rosszul ment dolga városunkban, ügyességüket semmiképen sem tudták érvényre juttatni, de nem a rendőrségünktől való telelemből nem gyakorolták zsebmetszési művészetüket, hanem a közönség elővigyázata kényszerítette, hogy jobb helyet keressenek, hol művészetüket fényesen érvénye-

síthetik. **Balog Béla, Kis Antal, Kis Jancsi** rövid konferencia után tartózkodási helyül Budapestet jelölték ki. Hja, de itt bibi is van. Nincs pénz, tehát miként lehetne olcsón zónázni. Egyszerre Balog Béla felkiált: **Fiuk, reudben van minden, menjünk csak ki az állomásra!** Az állomáson a három mákvirág megpillantott egy kocsit, melynek alján kutyaketrecc volt. Nosza rajta, kapták magukat s mind a hárman elhelyezték magukat a kutya ketreczbe. A vonat elindult s a három jómadár vigan zónázott. Legnagyobb fájdalomkra azonban a vonat nem Pest felé ment, hanem Margit-Sziget felé. No de mindegy, — ez is jobb a semminél, — csak hogy ingyen viszik őket. Vesztükre Nagykárolyban egy vadásztársaság szállott fel a vonatra s kutyáikat is magukkal vitték. A mint a vasuti raktáros a kutyákat el akarta helyezni s kinyitja a ketrecz ajtaját, majdnem hanyat vágódott, a mint Kis Jancsi füstös képét a ketrecz ajtaján kidugta. A szegény raktáros ijedségében egyelőre azt hitte, hogy szellemek vannak ottan. Azután jobban megkérte és meggyőződött, hogy bizony a kutyaketreccből három emberi lény kandikál ki. Fülön csipte őket s egyenként kihuzgálta a vigan zónázókat, kiket további intézkedésig a rendőrségnek adott át.

— **Halálozás.** **Menyhárt János**, a debreczeni theologia nyugalmazott tudós tanára, mint részvétellel értesülünk, tegnap este elhunyt. Menyhárt 1823. november 10-én született Szatmáron. Iskoláit szülővárosában és Debreczenben végezte, honnan Göttingába ment hallgatónak. Hazatérte után egész 1888-ig a bibliai tudományokat adta elő nagy készletséggel és buzgalommal. Irodalmi munkálkodásával nevet szerzett magának. Ő fordította az angol bibliatársulat által 1878-ben kiadott javított magyar újszövetség fordításban az **evangéliumok** s az **apostolok cselekedetein** kívüli többi könyveket. Nyugodjék békében!

— **Öngyilkos rekruta.** Kihaja György kisetői hadköteles félév óta vadházasságban élt Szikláson Roska Marival, ki télesen volt férjnél, de férjétől megszökött. A legény szülei folyton szemére hányták, hogy miért nem megy haza a szüleikhez. A fiu tegnap látszólag bele is egyezett szülei kérésébe, este kiment a szobából. rátámaszkodva fegyverére, agyonlőtte magát.

— **Betörés a szemináriumba.** Nagy meglepetés érte a rozsnyói papnevelő intézet növendékeit a minap. Míg a kispapok szokásos sétájukat végezték s egy lélek sem volt a tágas szobákban, valami ügyes tolvaj belopózván a növendékek szobájába, ládát, asztalfiát feltörve, minden keze ügyébe eső pénzürtéket összeszedett s azzal elszelelt. A rendőrség nyomoz, de ez ideig nem sikerült a kispapok tolvaját kideríteni.

— **Milyen időnk lesz?** A szegedi időjóslo Meteor: a ki figyelemreméltó jóslásaival érdeklődést tudott kelteni maga iránt, most a következőket írja:

A mai csomópont már előzőleg felhőzetet hozott, de a teli hold által visszavert fénynek azon gyakori tulajdonsága, hogy a felhőzetet mintegy megemésztí, jelenleg is bevált, s ha nem is tudott napfényes időt eredményezni, de legalább elég kellemes időjárást teremtett husvét első napjára, a mely tulajdonságával a hold állásával járó erős változást enyhítette, a mely így legfőljebb egy-egy zivataros kitörésben fog érvényesülhetni. Legközelebbi változások 18—22-ike körül várhatók.

— **Közgyűlés.** A debreczeni kereskedő ifjak önképző egyesülete ez évi rendes közgyűlését április hó 29-én tartja meg saját egyesületi helyiségében s arra az egyesület tagjai ezennel meghívotnak. A közgyűlés kezdete délután 1/2 3 óra.

— **Nyugtázás.** A hajduhadházi tüzkarosultak részre **Kadarász Gyuláné** urnőhöz a következő adományok érkeztek, melyeket

a szerencsétlenek felszegélyezésére elküldött: Kadarász Gyuláné 2, Boros Testvérek 2, Bosznay Károly 3, Kontsek Géza 2, Dankó M. 1, Molnár 2, Varju Lajos 2, Várady Károly 3, dr. Wolaffka Nándor 10, Bartha Gergelyné 2, Benyáts Emil 2, Kunz József és Társa 4, Zátorszky István 2, Rickl József Zelmós 3, Raics Lajos 2, Tóth Gyula 2, Parti Ferencz 1 koronát, Debreczeni Lajos 40, Király János 20 fillért, Thót László 1, P. J. 1, Szőke János 1, Kovács Károly 1, Husz Lajos 1, Kursinszky 1, Erdélyi Ferencz 1, Vass Károly 1 koronát, M. K. 60 fillér, Neszveda 1, Kovács J. 1, Dömsödy Ferencz 1, Koptnek L. 1 koronát. Fogadják a nemeslelkű adakozók a sors által sujtottak köszönetét.

— **Elővedt lövés.** A kalocsai sintér házánál egy cigánybanda valami új darabot tanult s a muzsikaszóra nagy csoport leány, asszony és gyerek sereglett oda. Mészáros József, a sintér segédje, gazdája engedelmével levett a falról egy fegyvert s el akarta sütni, de a fegyver a melylyel báni nem tudott, makacszkodott. Nehány parasztleány incselkedni kezdett a legénynyel, hogy nem ért a fegyverhez. A legény erre a leányok felé tartotta tréfából a fegyver csövét, amely ekkor hatalmas durranással minden várakozás ellenére elsült. A lövésre általános riadalom támadt s három leány felbukott. Az egyiknek a jobb szemén át az agyvelőjébe furódott a sórét s azonnal megölte. A másik kettő a száján és hátán sérült meg. Délután 2 óraker már a helyszínén volt a kir. ügyész Lakner Lajos törvényszéki vizsgálóbíróval és Steiner törvényszéki orvossal, a ki az életben maradt két sebezület ápolás alá vette. Mészáros Józsefet a csendőrök letartóztatták.

— **Földmivelők kongresszusa.** Tegnap reggel folytatták tanácskozásait a magyarországi földmivelő-munkások és kisgazdák. A mai gyűlésen Krecsányi Kálmán rendőrkapitány is megjelent. A kongresszust Vég József (Pécs) vezette. Napirendre volt tűzve a szervezkedés és egy földmivelő szaklap kiadásának kérdése. Főképen arról vitatkoztak, hogy elismerjék-e hivatalos organumnak a Szabad Szó című lapot, vagy új lapot indítsanak, a mely szociáldemokratá alapon tisztán csak a földmivelők érdekeit szolgálja. Ma két asszony is beszélt. Az egyik Kovács Erzsébet Uj-Aradról. Kárhoztatja a földmivelők eljárását, a mely mindig csak arra irányul, hogy új lap létesítésével egy már létezőt agyonüssön.

A másik asszony, Kürti Mária (Sentes) kiabáló hangon, pergő nyelven és élénk gesztusokkal fejtegette, hogy a lapra szükség van. Vádolja a szociáldemokrata pártvezetőséget, hogy a Szabad Szó megjelenésekor, a helyett, hogy támogatta volna, visszavonult. Most pedig azon törekszik, hogy azt a lapot is egészen kezei közé kerítse. Főleg Izrael Jakabot illeti heves támadásokkal.

Izrael Jakab kért ekkor szót s föl igyekezett a pódiumra, hogy beszélhessen. Kürti Mária visszalökte.

— Nem engedem, hogy beszéljen. Itt nincsen szava! — kiáltotta.

— Jogom van szólni! — replikázott Izrael.

E pillanatban Kürti Mária fölemelte a kezét s hatalmas pofont mért Izrael arcára. Az inzultált szociálista erre belekapaszkodott az elvtársnőjének kontyába s megtépázta a haját. Mindez oly gyorsan folyt le, hogy a körülállók csak az inzultus után bírták az ellenfeleket elválasztani. Az elnök pedig hirtelen berekesztette a délelőtti tanácskozásokat. A harcziasszonyt Krecsányi kapitány vezette ki a teremből. A kongresszust délután folytatták.

— **Az izr. hitközségi tagok figyelmébe.** Értesítetnek a t. tagok, hogy a folyó hó 20. és 21-én levő husvétii ünnepnapokon az

istentisztelet a következő időben fog tartatni és pedig 19. és 20-án este félhét óraker; péntek és szombat délelőtt 9 óraker, délután 5 óraker. Azonkívül szombaton reggel Mazkur-imával egybekötött Haskemah félhét óraker, a főistentiszteleten a Mazkur pedig d. e. 10 óraker lesz.

— **A naptárváltozás Romániában.** Kosceszeszku román képviselő a román országgyűlés elé törvényjavaslatot terjesztett a naptárváltozás tárgyában. A javaslat a következőket tartalmazza: 1. 1900. évi július hó 19-ik napja egész Romániában augusztus 1-jének tekintessék és e naptól kezdve a Gergely-féle naptár legyen érvényes minden, a polgári vagy egyházi életben előforduló időszámításoknál. 2. Julius 19-ike után régi rendszer szerint és ez új törvényjavaslat életbelépte előtt megállapított határnapok és tárgyalási napok az új rendszernek megfelelően keltezendők. 3. A nemzeti és egyházi ünnepnapok azért az új rendszer szerint tovább viselik a régi dátumokat. A javaslathoz magyarázatképer memorandumot is csatoltak, melyet a tudományos akadémia három tagja dolgozott ki.

x **Fényes Mór** férfi szabó üzletének lapunk mai számában foglalt hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét. Megjegyezni kívánjuk, hogy Fényes Mór, ki e téren elsőrangú szakember, ujonnan nyitott üzletével ki óhajtaná szorítani a budapesti és bécsi szabócégek és e végből, nem sajnálva a nagy költséget, olyan elsőrangú szabászt szerződtetett, kinek segítségével a legkényesebb igényeknek is megfelehet.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*

Nem a rendőrség, hanem a közönség figyelmébe ajánlva.

T. szerkesztő ur! Tegnap ugyane helyen hívta fel Klodvig polgártárs a rendőrség figyelmét arra, hogy más foglalkozás hiányában köpködést üző polgártársaink naponként, a cselédek, bakák, huszárok és mesterlegények pedig vasárnap délután tezik undorítóvá és lehetetlenné a mi „korzónkon“ való sétálást s városunkat hasonlóvá Konstantinápoly moeskos részéhez.

Részben igaza van Klodvig polgártársnak; abban t. i., hogy ez nem válik diszére a városnak, de abban már nincs, hogy ilyet csak Konstantinápolyban láthatunk, mert mióta az 5-600 frt évi jövedelem felett rendelkező „tanárné“, kishivatalnokné, szatócsné és a többi apró cseprő „né“, hogy cselédje „nagyságának“ titulálja, megengedi, illetőleg ki hagyja kötni cselédjének, hogy vasárnap „kimenője“ legyen. azóta minden nagyobb vidéki városunkban szokásba jött, hogy a cselédek (persz bakákkal, huszárokkal, kocsisokkal stb.) ott sétáljanak vasárnap, a hol a „nagyságak“ sétálnak: a korzón. S uralkodván ma nem Klodvigok, hanem a szabadság, egyenlőség, testvériség, kérdem van-e joga tisztelt „cseléd“, baka, huszár, mesterlegény és köpködő polgártársainkat“ eltiltani a rendőrségnek attól, hogy ne ott sétáljanak és köpködjének, a hol a „nagyságak“ és urak szoktak sétálni? — Szerintem nincs; de arra még van mód, hogy az intelligens elem rendőri assistentia nélkül is megmenekedjék a nem neki való sétáló és köpködő társaságtól.

Mielőtt elárulnám e kibuvó ajtot, szükségesnek látok elmondani egy jóízű anekdotát.

Gyöngyösre utazott egyszer egy izraelita polgártársunk; már elmúlt háromnegyed 8, azért nem sietett; gondolta, ráér pipázva ballagni. Kivette zsebéből pipáját, megtömté és rá akart gyújtani. Egyik szál gyujtot a másik után fujta el a vigan füttyölő szél,

* E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

ugy hogy az egész csomag gyufa elfogyott anélkül, hogy rágyujthatott volna. Azt hiszik, kérem, hogy felbosszankodva ezen, földhöz vágta a pipát, vagy panaszra ment a rendőrséghez? — nem. Zsebrevágta a pipát ezzel a mondással? „Hát moszaj nekem mindig pipázni? nem moszaj!“

Nos tehát, nem mondhatjuk-e mi is; „moszaj nekünk azon a korzón sétálni, a hol nem lehet, vagy nem étvágygerjesztő?“ — nincsen erre Debreczennek elég sok szép utcája (pl. a Kossuth utca is)?

Igaz, hogy oda mennek utánuk mihamar az „uri passziót“ kedvelő polgártársaink is, de akkor megint módunkban lesz más „korzót“ vagy az elhagyottat felkeresni.

— a — a.

KÜLÖNFÉLÉK.

* **Aki megszokta a főnyereményeket.** „Minden jó dolgok hármásával vannak.“ Ez az ősrégi mondás juthatott a napokban egy dugszagdag kereskedő eszébe, amikor harmadszor ütötte meg a főnyereményt a Dunagőzhajózási Társaság sorsjegyén. Tíz év alatt ez a kereskedő a szokásos adó levonásával háromszor csekély 42.000 forintot zsebelt be a sorsjegyei révén. Az első alkalommal, amikor fölvette a nagy nyereményt, a pénztáros mosolyogva jegyezte meg:

— Legalább majd jut valami jótékony célra.

— ... Dehogy uram, most kell a pénz, majd más alkalommal!

Négy évig Fortuna istenasszony békét hagyott a kereskedőnek. Az ötödik évben ugyancsak nagy nyereményt ütött meg a szerencsés ember. Fölvette a pénzt. A pénztáros ismét megtette gyöngéd kis czélzását:

— A szegények áldani fogják az ön nevét, remélem, csak ad valamieskét jótékony célra...

Kereken csak ennyit mondott a szerencsefi:

— Majd legközelebb.

És a „legközelebb“ nem is váratott soká magára. Négy év múlva ismét kihúzták sorsjegyének a számát.

Most már minden izgatottság és különös örömyilvánítás nélkül, szinte unottan vette fel a kereskedő a 42.000 forintját. Már ajánlotta magát, amikor a pénztáros a négy év előtt tett ígéretere figyelmeztette.

A kereskedő szólt:

— Majd legközelebb!

És távozott.

* **Igyunk-e evés közben?** Erről a kérdéstről értekeznek egy német szaklapban Ewald tanár. Ewald határozottan ráczáfol arra az általános elterjedt hitre, hogy az evés előtt, közben, vagy után való ivás ártalmas, mert a két előbb említett esetben megtelik a gyomor vízzel és elvonja a tápláló anyagok helyét. Mind a három esetben pedig a gyors lehülés válik a gyomornak ártalmára. Ewald szerint az evés előtt vagy alatt való ivás ingerli az étvágyat, mert a gyomorsav működését az ételek áztatása által elősegítjük. Ezen a szabályon alapszik szerinte a Schweninger-féle elkövéredés ellen alkalmazott gyógy mód, amely abból áll, hogy minél kevesebb víz, vagy folyékony anyag kerüljön a gyomorba, a mi által az étvágy megromlik, a gyomorsav pedig nem működik teljes erővel. Ugyanebből az okból ajánlja Ewald, hogy az ebédet levessel kezdjük meg, habár a leveseknek nagyon csekély a tápláló tartalmuk. Ewald szerint a gyomor maga védekezik az ellen, hogy túl sok folyadék jusson bele. Abban az esetben pedig, amikor nagyon hideg víz jut bele, ezt fokozott hőfejlesztéssel ellensúlyozza. De az utóbb említett eset mégis veszélyes, mert eltekintve attól, hogy a légző-

Lóverseny.

Belépti jegyek a folyó hó 21-én szombaton és 22-én vasárnap Debreczenben tartandó lóversenyekre Szent-Királyi Tivadar ur műiparú kereskedésében (városháza alatt) kaphatók. Az előjegyzett páholy és egyéb belépti jegyek folyó hó 19-én (csütörtökön) esteli 7 óráig ugyanott kiváltandók, mert a ki nem váltott belépti jegyek azontul másoknak adatnak el. Ugyanott a tribüne rajza tájékoztató szolgál.

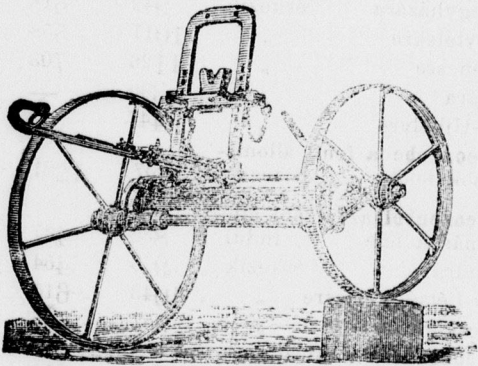
Helyárak egy napra: Páholy (4 ülés) az első, vagy második sorban 16 korona. Zártszék 2 korona. Ülőhely 1 korona. Állóhely 40 fillér. Lovasjegy (a pályakör belsejébe) 4 korona. **Belépti jegy a tribüne előtti térre egy napra 6 korona, két napra 10 korona.** Tribüne előtti térre szóló belépti jegy a tényleges szolgálatban levő katonatisztek számára egy-egy versenynapra 4 korona. Versenysorozat (program) egy példány ára 20 fillér; ezek Szent-Királyi Tivadar ur kereskedésében, valamint a m. kir. főtözsdeben lesznek kaphatók. **Totalisateuron való fogadások** 10, 5 és 2 forintos tételekkel, csak a versenynapokon a gyepen eszközölhetők. **Kellematlenségek elkerülése végett** figyelmeztetik a versenyeken résztvevő közönséget, hogy belépti jegyét láthatólag viselni sziveskedjék. — Bővebben a versenyekre vonatkozó hirdetésekben értesülhetni.

Más rendszerű vas-eketaligákat átalakításra elvállalunk.

Az 1899. évi szegedi mezőgazdasági kiállításon

„uj és figyelemre méltó“
jelzővel kitüntetve.

Szabadalmazott

kéttengelyű „Bóni“ eketaliga.

!! Legujabb szerkezet !!

Tartós, szilárd, nem kopik, nem dől, domboldalon nem farol, az ekét egyenletesen vezeti, kenése folytonos és gazdaságos, kevés vonóerőt igényel.

Pillanat alatt állítható!

Megrendelhető **Nyirbátorban:**

Mandel Eduárd és Társainál.

Budapest:

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél.

(Alkotmány-utóza 31. szám.)

Más rendszerű vas-eketaligákat átalakításra elvállalunk.

*Elköltözés miatt rendkívül olcsó, le-
szállított áron kapható mindennemű*

férfi és gyermek-ruháik

*Katz Hermann férfi-ruha üzletében,
főtéren, a „Bika“ mellett.*

Ugyanott az állványok is eladók.

Herzog Metternich-féle
KÖNIGSWARTI
RICHARD-FORRÁS

A világ legkitünőbb asztali vize.

Természetes szénsavdús tartalmánál fogva különösen alkalmas borral, gyümölcszörppel vagy likőrrel való keverésre. Feltűnő gyógyhatású emésztési zavaroknál, ugyancsak a légeső és húg-hólyag idült hurutos bántalmánál.

Járványos betegségek ellen biztos óvszernek bizonyult.

Kapható helyben

Geréby Fülöp utódai

uraknál, mint főraktárosoknál

és minden jobb vendéglőben

Országos főraktár és iroda

BUDAPEST, VIII., József-körút 9. sz.

**Tavaszi és nyári idény
1900.**

Valódi brünni szövetek

Egy szelvény 3.10 mtr. hosszú, teljes uri öltönyt (kabát, nadrág, mellény) ad, ára csak	{ frt 2.75, 3.70, 4.80 jó " 6.— és 6.90 jobb " 7.75 finom " 8.65 finomabb " 10.— legfinomabb }	valódi gyapjú szövetből.
---	--	--------------------------

Egy szelvényt fekete szalon öltönyhöz 10 frt, valamint felöltőszöveteket, turista-lodeneket, legfinomabb kamarnokat stb. stb. küld gyári áron a valódiságáról és szoliditásáról jól ismert posztógyári raktár

Siegel-Imhof Brünnben.

Minták ingyen és bérmentve. Mintahú szállításon keresztül. A magánfelek előnyei: szöveteket közvetlenül fenti cégtől a gyárhelyiségből rendelni tetemesek.

Szőllő-vessző.

Chasselas fehér . . . 10,000 drb

Gohér fehér . . . . . 1,500 drb

Gyöngyösi faj törökszőllő 1,200 drb

Igen szép 2 éves gyökeres

eladó

Pólya Bélánál Szolnokon.

Ezre 14 frt, vasutra adva utánvétellel.

Fényes Mór férfi szabóüzlete.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a **helybeli piacon, a megyeház épületében**, egy a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

férfi szabóüzletet

nyitottam.

Raktáramat dusan felszereltem **bel- és külföldi szövetekkel**, különösen igen szép és nagy választékom van a legujabb divatu **angol kelmékben.**

Egy a fővárosban, a legelőkelőbb férfi divatüzletekben hosszabb ideig működött szabászt szerződtettem, kinek szakavatottsága biztosíték arra, hogy igen t. megrendelőimet minden tekintetben kielégíthetem.

Üzletemet teljesen a mai igényeknek megfelelően nagyvárosi modorban vezetem s e végből kitűnő munkaerőkről gondoskodtam, hogy tényleg **angol szöveteket angol** kivitelben készíthessem és hogy a fővárosból ide leránduló szabó-czégekkel a versenyt felvehessem.

Magamat a n. é. közönség pártfogásába ajánlva, kérem nagybecsű rendelményeit és maradtam

Fényes Mór

férfi szabó üzlete

Debreczen, Piacz-utca, a megyeháza épületében.